

**«ВИМОГИ СОТ  
ЩОДО БЕЗПЕЧНОСТІ ТА ЯКОСТІ  
ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ВІДПОВІДНЕ  
ЗАКОНОДАВСТВО ЄС»**

Геннадій Кузнецов  
Ліга виробників харчових продуктів  
(067) 4406007, g.d.kuznetsov@gmail.com

# РОЗДІЛИ ДОПОВІДІ

- СОТ;
- Європейське законодавство;

A wide-angle photograph of a calm, deep blue ocean stretching to the horizon. The sky is a lighter blue with wispy white clouds. A bright reflection of the sun is visible on the left side of the water's surface. The text 'COT' is centered in the middle of the image.

COT

# МЕТОДИ УСУНЕННЯ НЕТАРИФНИХ БАР'ЄРІВ В ТОРГІВЛІ

**СОТ розробила 2 угоди для мінімізації нетарифних бар'єрів в торгівлі:**

- **Угода СОТ про технічні бар'єри в торгівлі (ТБТ), 1978р., Токійський Раунд;**
- **Угода СОТ про санітарні і фітосанітарні заходи (СФС), 1994р. Уругвайський Раунд.**

**На даний час обидві стосуються продукції АПК.**

# ПРЕДМЕТ УГОДИ ТБТ:

- Стандарти
- Технічні регламенти
- Процедури оцінки відповідності

# УГОДА СОТ ТБТ ВИЗНАЧЕННЯ

## СТАНДАРТ

Документ, який затверджено визнаним органом і який визначає призначені для загального і багатократного використання правила, інструкції або характеристики товарів чи пов'язаних з ними виробничих процесів або способів виробництва, дотримання яких є НЕОБОВ'ЯЗКОВИМ. Він може також включати або містити тільки вимоги щодо термінології, позначок, пакування, маркування чи етикетування, які застосовуються до певного товару, виробничого процесу чи способу виробництва.

# УГОДА СОТ ТБТ ВИЗНАЧЕННЯ

## ТЕХНІЧНИЙ РЕГЛАМЕНТ

Документ, у якому визначено характеристики товару чи пов`язані з ним виробничі процеси чи способи виробництва, включаючи чинні адміністративні положення, дотримання яких є ОБОВ`ЯЗКОВИМ. Він може також включати або містити тільки вимоги щодо термінології, позначок, пакування, маркування чи етикетування, які застосовуються до певного товару, виробничого процесу чи способу виробництва.

# ПРЕДМЕТ УГОДИ СФС:

## *Санітарні та фітосанітарні заходи*

**Санітарний або фітосанітарний захід - будь-який захід, що проводиться:**

- (а) для захисту життя або здоров'я тварин чи рослин на території Члена СОТ від ризиків, що виникають у результаті проникнення, укорінення чи поширення шкідників, хвороб, організмів, які є носіями хвороб, а також хвороботворних організмів;
- (б) для захисту життя або здоров'я тварин чи рослин на території Члена СОТ від ризиків, що виникають від добавок, забруднюючих речовин, токсинів або хвороботворних організмів, які містяться у продуктах харчування, напоях чи кормах;
- (в) для захисту життя або здоров'я людини на території Члена СОТ від ризиків, що виникають у результаті хвороб, які переносяться тваринами, рослинами або продукцією, що виробляється з них, або в результаті проникнення, укорінення чи поширення шкідників;
- (г) для уникнення чи обмеження іншої шкоди на території Члена СОТ, що завдається в результаті проникнення, укорінення або поширення шкідників.

У контексті цих визначень термін "тварина" включає риб і дику фауну; термін "рослина" включає ліси і дику флору; термін "шкідники" включає бур'яни; термін "забруднюючі речовини" включає залишки пестицидів і ветеринарних препаратів, а також сторонні речовини.



# ПРЕДМЕТ УГОДИ СФС:

## *Санітарні та фітосанітарні заходи*

Санітарні або фітосанітарні заходи включають усі відповідні закони, постанови, нормативні акти, вимоги та процедури, включаючи, *inter alia*, критерії кінцевого продукту; виробничі процеси та способи виробництва; процедури випробувань, інспекції, сертифікації та ухвалення; карантинні режими, включаючи відповідні вимоги щодо перевезення тварин чи рослин або щодо матеріалів, необхідних для їх виживання під час перевезення; положення щодо відповідних статистичних методів, процедур відбору та методів оцінки ризику; вимоги щодо пакування та етикетування, які безпосередньо стосуються безпечності продуктів харчування.

# МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ, ІНСТРУКЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (а) - у випадку забезпечення безпечності продуктів харчування - стандарти, інструкції та рекомендації, які встановлені Комісією "Кодекс Аліментаріус" і стосуються харчових добавок, залишків ветеринарних препаратів і пестицидів, забруднюючих речовин, методи аналізу і вибіркового контролю, а також правила та інструкції стосовно норм гігієни;
- (б) у випадку охорони здоров'я тварин та запобігання зоонозам - стандарти, інструкції та рекомендації, які розроблено під егідою Міжнародного епізоотичного бюро;
- (в) у випадку охорони здоров'я рослин - стандарти, інструкції та рекомендації, що розроблено під егідою Секретаріату Міжнародної конвенції із захисту рослин у співробітництві з регіональними організаціями, що діють у рамках Міжнародної Конвенції із захисту рослин;
- (г) у випадку питань, що не охоплюються діяльністю вищезазначених організацій, - відповідні стандарти, інструкції та рекомендації, які оприлюднені іншими відповідними міжнародними організаціями, членство у яких є відкритим для всіх Членів СОТ, і які визначені Комітетом.

# ЧЕРГОВІСТЬ (ПРІОРИТЕТ) ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ АБО РЕГІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ УКРАЇНОЮ (для харчових продуктів)

1. Документи Кодекс Аліментаріус, Міжнародного епізоотичного бюро та Міжнародної Конвенції із захисту рослин.
2. Якщо такі документи не існують, то документи інших міжнародних організацій, членство в яких відрито для ВСІХ членів СОТ, наприклад: ООН, ВООЗ та Організації з питань продовольства та сільського господарства (FAO);
3. Якщо вказані в п. 1 і 2 документи не існують, то законодавчі акти ЄС.

# ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ПЕРЕД СОТ

Зобов'язання України консолідовано у:

- Протоколі про вступ України до світової організації торгівлі;
- Звіті Робочої групи;
- Розкладах поступок і зобов'язань.

# АВТЕНТИЧНІ ТЕКСТИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УКРАЇНИ ПЕРЕД СОТ

- Англійська;
- Іспанська;
- Французька.

# ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПЕРЕД СОТ. ЧАСТИНА ЗВІТУ РОБОЧОЇ ГРУПИ СТОСОВНО УГОДИ ТБТ.

Пункт 280.

“Представник України підтвердив, що, з дати вступу до СОТ, Україна надаватиме пріоритет використанню міжнародних (над регіональними та національними стандартами інших країн) стандартів, вказівок та рекомендацій, як основи для власних стандартів, технічних регламентів та відповідних процедур оцінки відповідності України”.

Пункт 299.

“Представник України підтвердив, що з дати вступу до СОТ всі чинні національні та регіональні стандарти будуть добровільними, за винятком тих, на які є посилання або про які йдеться у технічних регламентах, розроблених, *inter alia*, для захисту інтересів національної безпеки держави, запобігання шахрайським діям, захисту здоров'я та життя людей, тварин, або рослин та захисту навколишнього середовища”.

# ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПЕРЕД СОТ. ЧАСТИНА ЗВІТУ РОБОЧОЇ ГРУПИ СТОСОВНО УГОДИ СФС.

Пункт 313.

"...Держспоживстандарт України видасть Наказ, що вступить у дію з дати вступу до СОТ, та скасує будь-які повноваження Держспоживстандарту вимагати тестування або сертифікації будь-якого імпортованого харчового продукту. В результаті цього імпортовані харчові продукти будуть підлягати тестуванню та сертифікації тільки санітарною або ветеринарною службою, відповідно до компетенції".

Пункт 320.

"...Україна, станом на дату вступу, загально застосовуватиме лише ті максимальні ліміти залишків, які ґрунтуються на стандартах, встановлених Codex Alimentarius".

# ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПЕРЕД СОТ. ЧАСТИНА ЗВІТУ РОБОЧОЇ ГРУПИ СТОСОВНО УГОДИ СФЗ.

## Пункт 326.

“Представник України підтвердив, що після вступу до СОТ Україна ґрунтуватиме всі свої заходи СФЗ на стандартах, директивах та рекомендаціях Кодексу Аліментаріус (Codex Alimentarius Commission), Міжнародного епізоотичного бюро (ОІЕ) та Міжнародної конвенції про захист рослин (ІРРС) у відповідності до вимог Угоди СФЗ”.

## Пункт 327.

“Представник України підтвердив, що з моменту вступу Україна буде застосовувати всі санітарні та фітосанітарні заходи у відповідності з вимогами Угоди СОТ, в тому числі вимогами угод про санітарні та фітосанітарні заходи (Угода СФЗ) та про процедури ліцензування імпорту, без застосування перехідних періодів”.



# ЄВРОПЕЙСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

# Законодавчі інституції ЄС

- Європейський Парламент
- Європейська Рада
- Європейська Комісія
- Європейський Суд

# Класифікація законодавчих актів ЄС (за принципом застосування)

- Регламент - застосовуються повністю і безпосередньо всіма країнами-членами
- Директива - акт, що є обов'язковим стосовно результату, який повинен бути досягнутий, для держав-членів Євросоюзу, яким його адресовано, однак, залишає право національним органам влади вибір форм та методів імплементації
- Рішення – акт, що застосовується у всій своїй цілісності до тих, до кого він має відношення (наприклад, до окремої країни)

# Класифікація законодавчих актів ЄС (за предметом)

- Вертикальні – предметом регулювання є окремий вид харчового продукту; встановлюються вимоги до всіх аспектів виробництва цього продукту (сировина, процес переробки, інгредієнти, маркування тощо).
- Горизонтальні – предметом регулювання є окремі питання, що стосуються всіх харчових продуктів або групи харчових продуктів (наприклад, маркування або харчові добавки).

# Механізм інформування та консультацій під час розробки законодавчих актів

- Зелена книга – документ, що готується Єврокомісією, і має на меті ініціювати дискусію в суспільстві за визначеною темою.
- Біла книга – документ, що містить пропозиції Європейської Комісії стосовно плану дій у певній сфері. У разі схвалення цього документу Європейською Радою, він стає програмою дій Євросоюзу.

# Етапи розвитку законодавства ЄС про харчові продукти (до 1985р)

- 1962р. Директива по барвниках.
- 1969р., Програма усунення технічних бар'єрів у торгівлі на 2 роки (43 харчових продуктів, що підлягають "вертикальній" гармонізації). **Не реалізована.**
- 1976р., Програма з промислової політики на 5 років (41 харчовий продукт, що підлягає "вертикальній" гармонізації). **Не реалізована.**
- 1979р. Судова справа Cassis de Dijon, концепція взаємного визнання;
- 1985р. Біла книга

# Етапи розвитку сучасного законодавства ЄС про харчові продукти

- 1997р. Зелена книга "Загальні принципи законодавства про харчову продукцію".
- 2000р. Біла книга з питань безпечності харчових продуктів.
- 2002р. Регламент, що встановлює загальні принципи та вимоги харчового законодавства і створює Європейський орган з питань безпеки харчових продуктів (№178/2002).
- 2004р. Регламент стосовно офіційного контролю кормів та харчових продуктів (№882/2004).

# Ключові "горизонтальні" нормативно-правові акти щодо безпеки харчових продуктів (ЧАСТИНА 1)

1. Регламент 178/2002, що встановлює загальні принципи та вимоги харчового законодавства і створює Європейський орган з питань безпеки харчових продуктів;
2. Регламент 852/2004 стосовно гігієни харчових продуктів;
3. Регламент 853/2004 стосовно гігієни харчових продуктів тваринного походження;



# Ключові "горизонтальні" нормативно-правові акти щодо безпечності харчових продуктів (ЧАСТИНА 2)

3. Регламент 882/2004 стосовно офіційного контролю, що виконується для верифікації відповідності законодавству стосовно кормів, харчових продуктів, здоров'я тварин і правил стосовно благополуччя тварин;
4. Регламент 854/2004 стосовно організації здійснення офіційного контролю щодо харчових продуктів тваринного походження, які призначені для споживання людиною.
5. Регламент ЄС №2073/2005 Європейської Комісії від 15 листопада 2005 про мікробіологічні критерії для харчових продуктів.

**ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!**

Геннадій Кузнецов  
Ліга виробників харчових продуктів  
(067) 4406007, [g.d.kuznetsov@gmail.com](mailto:g.d.kuznetsov@gmail.com)